

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL DAUGIABUČIO NAMO, [...], GYVENTOJŲ SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2016-12-30 Nr. 4D-2014/1-1613

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X ir kitų daugiabučio namo, [...], gyventojų (toliau – Pareiškėjai) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijos ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) pareigūnų (darbuotojų) veiksmų, netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su teritorijų planavimu, želdinių išsaugojimu ir triukšmo pašalinimu.

2. Pareiškėjai skunde nurodė:

2.1. Netoli Pareiškėjų namo, [...], yra restoranas „A“, kurio savininkas B. Į gyventojų skundus dėl šeštadienio ir sekmadienio naktimis antrą–trečią valandą besiskirstančių neblaivių restorano „A“ klientų keliamo triukšmo nereaguoja jokios institucijos, išskyrus policiją;

2.2. Kauno visuomenės sveikatos centras, atlikęs triukšmo matavimus, konstatavo, kad restorano „A“ naktimis keliamas triukšmas viršija leistinas normas;

2.3. Dėl nuosavybės teisių atkūrimo į greta Pareiškėjų namo esančią žemę, žemės sklypo, [...], suformavimo, saugotinių medžių naikinimo, pirkimo–pardavimo sandorių teisėtumo Pareiškėjai kreipėsi į įstaigas, tačiau jų atsakymai netenkino.

3. Pareiškėjai prašo Seimo kontrolieriaus:

3.1. imtis priemonių, kad restoranui „A“ būtų panaikinta licencija;

3.2. imtis priemonių, kad daugiabučio namo, [...], gyventojai būtų pripažinti faktiniais žemės sklypo, reikalingo jų namo eksploatacijai, naudotojais ir visi veiksmai su žemės sklypu, [...], būtų pripažinti neteisėtais, nes apie juos daugiabučio gyventojai nebuvo informuoti kaip kaimyninio žemės sklypo naudotojai. Šiuo atveju neturėtų būti taikomi jokie senaties terminai. Buvusi valstybinė žemė, kurioje šiuo metu yra žemės sklypas, [...], galėjo būti „parceliuojama“ (šios ir kitų citatų kalba nekeičiama), tik suformavus žemės sklypą daugiabučio namo, [...], eksploatacijai;

3.3. imtis priemonių, kad Savivaldybė organizuotų namui priklausančio sklypo suformavimą ir registravimą Nekilnojamojo turto registre, kaip to reikalauja Žemės įstatymo 40 straipsnis.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Su Pareiškėjų skunde nurodytomis aplinkybėmis susiję nekilnojamieji daiktai ir nuosavybės teisės į juos registruoti Nekilnojamojo turto registre:

4.1. 0,1007 ha kitos paskirties žemės sklypas (kadastro Nr. [...]; nuo 2005-08-08 iki 2015-11-11 žemės sklypo naudojimo būdas buvo gyvenamosios teritorijos, o nuo 2015-11-11 sklypo naudojimo būdas – komercinės paskirties objektų teritorijos), [...], privatizuotas 2005 metais, [...], nuo 2008-04-24 iki 2015 sklypo savininkas buvo B, o nuo 2016-02-29 sklypo savininkas yra juridinis asmuo X (*Seimo kontrolieriui duomenys yra žinomi*);

4.2. pastato–kavinės (unikalus Nr. [...]) ir kitų inžinerinių statinių–kiemo aikštelės, [...], savininkas nuo 2001-12-29 yra juridinis asmuo X (*Seimo kontrolieriui duomenys yra žinomi*);

4.3. pastatui–gyvenamajam namui (unikalus Nr. [...]; naudojimo paskirtis – trijų ir daugiau butų – daugiabučiai pastatai), [...], nuo 2006-10-25 nustatytas turto administravimas.

Duomenų apie žemės sklypo gyvenamojo namo, [...], eksploatacijai suformavimą ir įregistravimą Nekilnojamojo turto registre nėra.

5. Pareiškėjų skundas dėl žemės sklypo suformavimo ir privatizavimo, teritorijų planavimo procedūrų pažeidimo, želdinių naikinimo, prašant užtikrinti viešojo intereso gynimą, buvo nagrinėtas prokuratūroje:

5.1. Kauno apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokurorės Raimondos Jačiauskienės 2014-04-09 nutarime atsisakyti taikyti viešo intereso gynimo priemonės pažymėta:

„2014-02-26 Kauno apygardos prokuratūroje gautas X skundas, kuriame nurodoma, kad B, padedamas kitų asmenų, siekia pabloginti [...], gyventojų gyvenimo sąlygas, sunaikindamas prieš 40 metų pasodintus 19 medžių, pastatydamas 12 metrų aukščio komercinės paskirties pastatą. 2014-01-21 su pareiškimu-prašymu buvo kreiptasi į Kauno apygardos prokuratūros Kauno apylinkės prokuratūrą, tačiau šis prašymas buvo persiųstas Inspekcijai, atsakymas į tai, kam buvo atkurta nuosavybės teisės į žemės sklypus, [...], nepateiktas. [...] namo gyventojai niekada nebuvo informuoti nei apie sklypų Nr. [...] suformavimą, nei apie jų pirkimo–pardavimo sandorius, nei apie detaliuosius planus.

[...]

Dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemės sklypus, [...]

[...] Kauno apskrities viršininkas 2005-07-28 įsakymu Nr. 02-01-7669 bei sprendimu Nr. 5962 C įpėdiniams atkūrė nuosavybės teises į jos nuosavybės teisėmis [...], turėto 2,4817 ha žemės sklypo dalį – 0,1007 ha žemės sklypą, turėjoje vietoje [...]. Gražintą žemės sklypą, esantį [...], 2006-04-26 pirkimo–pardavimo sutartimi C įpėdiniai perleido tretiesiems asmenims. Pastarieji 2008-04-14 pirkimo–pardavimo sutartimi šį žemės sklypą perleido B.

[...] **Nuosavybės teisės [...] C, [...] įpėdiniams atkurta nepažeidžiant Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo, Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos**, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-29 nutarimu Nr. 1057.

[...]

Dėl Detaliojo plano rengimo žemės sklypams, [...]

[...] Pažymėtina, kad iki nepriklausomybės atkūrimo Miesto Tarybos Vykdomojo komiteto sprendimais buvo sudaryti ir patvirtinti raudonųjų linijų planai. Techninė dokumentacija pastatų statybai ir statiniams buvo ruošama šių sprendimų pagrindu. Tačiau po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo pasikeitus teisinei bazei, neliko sąvokos „raudonosios linijos“. Pagal galiojančius įstatymus, turintys raudonųjų linijų planus jokių teisių į žemę neįgyja (nuosavybės, nuomos ar kt.). **Vienintelis dokumentas, kuris gali pagrįsti žemės reikalingumą pastatams, tarp jų ir daugiabučiams gyvenamiesiems namams, eksploatuoti, – įstatymų nustatyta tvarka patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas, kuris apibrėžia (nustato) žemės sklypų ribas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimą.**

Žemės sklypas – teritorijos dalis, turinti nustatytas ribas, kadastro duomenis ir įregistruota Nekilnojamojo turto registre (Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 str. 14 p.). To paties įstatymo

40 str. 10 d. numatyta, kad pagal žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą suformuoti žemės sklypai, daiktinės teisės į juos, šių teisių suvaržymai ir įstatymų nustatyti juridiniai faktai registruojami Nekilnojamojo turto registre. Suformuotų žemės sklypų kadastro duomenys Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo nustatyta tvarka įrašomi į Nekilnojamojo turto kadastrą.

Vertinant šias teisės normas, darytina išvada, kad priskirta teritorija – teritorija (žemės sklypas), suformuotas kaip daiktas ir įstatymo nustatyta tvarka įregistruota valstybės įmonės Nekilnojamojo turto registre. **Privatizuojant daugiabutį namą, jo sklypo ribos nebuvo teisiškai įformintos – nebuvo įstatymo nustatyta tvarka įregistruotos valstybės įmonės Nekilnojamojo turto registre, todėl negalima teigti, kad detaliojo planavimo organizatorius [...], namo gyventojams raštu nepranešdamas apie žemės sklypą, [...], planavimo dokumentų rengimo pradžią ir planavimo tikslus, pažeidė Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nuostatas.** Šio įstatymo nuostatos planavimo organizatorių įpareigoja apie žemės sklypų planavimo dokumentų rengimo pradžią ir planavimo tikslus **raštu pranešti tik kaimyninių žemės sklypų valdytojams ir naudotojams.** Šiuo konkrečiu atveju **prie [...], žemės sklypas įstatymų nustatyta tvarka nėra suformuotas ir įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, šio namo gyventojai nepatenka į Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatytą asmenų sąrašą, kuriems privaloma raštu pranešti apie žemės sklypų planavimo dokumentų rengimo pradžią ir planavimo tikslus.**

Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse asmenims, sudarantiems žemės sklypų pirkimo–pardavimo sandorius, nėra numatyta pareiga apie šių sandorių sudarymą pranešti besiribojančių žemės sklypų savininkams ar šalia esančio nekilnojamojo turto savininkams. Todėl **skunde nepagrįstai nurodoma, kad [...], gyventojų neinformuojant apie šalia esančių žemės sklypų pirkimo–pardavimo sandorius buvo pažeisti teisės aktai.**

Skunde nepagrįstai nurodoma, kad gyventojai niekada nebuvo informuoti apie žemės sklypą, [...], detalųjį planavimą. **Surinkta medžiaga patvirtina, kad rengiant žemės sklypo, [...], detalųjį planą, planavimo organizatorius atliko visus veiksmus, susijusius su teritorijų planavimo viešiniu.** [...], gyventojai apie žemės sklypo, [...], detaliojo plano rengimą žinojo, aktyviai dalyvavo viešame svarstyme. **Atsižvelgiant į [...], namo gyventojų pageidavimus bei Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Urbanistikos skyriaus raštą Nr. 40-2-817, detalusis planas buvo pakoreguotas.** Apie žemės sklypo, [...], detaliojo plano rengimą gyventojams taip pat yra žinoma, įstatymų nustatyta tvarka jie turi teisę dalyvauti teritorijų planavimo procese, teikdami pasiūlymus ir pastabas.

[...]

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Kauno regiono Aplinkos apsaugos departamento pateikta medžiaga patvirtina, kad Departamento Kauno miesto agentūra kartu su Kauno miesto savivaldybės administracijos Dainavos seniūnija nagrinėjo 2008-06-17 gautą pranešimą iš [...], namo gyventojų dėl žalajamų želdinių prie restorano „A“, [...]. Tačiau pažeidimą padarę asmenys nustatyti nebuvo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad **pagal 2003-05-29 Kauno miesto tarybos sprendimu Nr. T-242 patvirtintą Kauno miesto savivaldybės bendrąjį planą žemės sklype, [...], niekada nebuvo numatytos bendrojo naudojimo teritorijos (žaliosios jungtys).** Ši teritorija bendrajame plane pažymėta kaip gyvenamoji teritorija, daugiaaukščių statinių teritorija. [...].“;

5.2. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro Vytenio Kasparavičiaus 2014-06-05 nutarimu Nr. 13.12.-61 Kauno apygardos prokuratūros prokurorės 2014-04-09 nutarimas atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemonės buvo paliktas nepakeistas, išaiškinant pareiškėjams teisę nutarimą skųsti bendrosios kompetencijos teismui.

Konstatuota:

„[...]

Pareiškėjai nenurodė nei faktinių, nei teisinių argumentų, kad nuosavybės teisių atkūrimas į žemės sklypą, [...], buvo neteisėtas. Susipažinus su C nuosavybės teisių atkūrimo byla, nustatyta, kad pagal Lietuvos centrinio valstybės archyvo 2001-10-24 pažymėjimą Nr. T2-2772-S bei 1937-

06-09 [...], C žemės sklypo parceliacijos planą 2001-11-08 buvo sudarytas C turėto žemės sklypo ribų planas. Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius 2005-02-14 įsakymu Nr. A-543 patvirtino žemės sklypo, [...], planą. Šis naujai suformuotas žemės sklypas įėjo į C turėto žemės sklypo ribas.

Atkūrimo įstatymo (aktuali redakcija nuo 2005-05-26 iki 2006-11-15) 12 straipsnyje numatytos sąlygos, kai žemė iš piliečių, turinčių teisę į nuosavybės teisių atkūrimą, yra išperkama valstybės ir už ją atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį, tačiau nagrinėjamu atveju tokių sąlygų nebuvo. **Ta aplinkybė, kad žemės sklype, [...], yra saugotini medžių ir krūmų želdiniai, augantys ne miško žemėje, nėra pagrindo taikyti Atkūrimo įstatymo 12 straipsnio nuostatas. Pagal VĮ Registrų centras duomenis minėtame žemės sklype saugotini medžių ir krūmų želdiniai ne miško žemėje yra nurodyti specialiosiose žemės naudojimo sąlygose. Darytina išvada, kad nuosavybės teisės į turėtą C žemės sklypą buvo atkurtos natūra dalyje į žemės sklypą, [...], esantį C turėtos žemės sklypo ribose laisvoje (neužstatytoje) žemėje, nepažeidžiant Atkūrimo įstatymo nuostatų.**

[...]

Prokurorės nutarime išsamiai bei motyvuotai išnagrinėtos procedūros, susijusios teritorijų planavimo dokumentų išviešinimu. Ta aplinkybė, kad apie rengiamą detalų planą pareiškėjai sužinojo atsitiktinai, nesuapponuoja šio rengiamo teritorijų planavimo dokumento neteisėtumo. Pažymėtina, kad pareiškėjai aktyviai dalyvavo svarstant detaliojo plano sprendinius, teikė pasiūlymus planavimo organizatoriui, todėl šiuo aspektu **pareiškėjų teisės dalyvauti teritorijų planavimo procese nebuvo suvaržytos.** [...]. “

6. **2014-06-13** tuomečio Savivaldybės administracijos direktoriaus Dainiaus Ratkelio rašte Nr. (33.195)R-3742, X, kopiją teikiant Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, pažymėta:

„Informuojame Jus, kad Savivaldybės administracija išnagrinėjo Jūsų pareiškimą dėl nesuformuoto žemės sklypo daugiabučio namo, esančio [...], [...].

Pranešame, kad pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis (registro Nr. [...]), adresu [...], yra įregistruotas kitos paskirties (naudojimo būdas – gyvenamosios teritorijos) žemės sklypas, kad. Nr. [...], kurio plotas – 0,1007 ha, nuosavybės teise priklausantis fiziniam asmeniui. Šiuo metu žemės sklypo, [...], detalusis planas yra baigiamajame etape. Savivaldybės administracijos Urbanistikos ir architektūros skyriui 2014-05-09 buvo pateiktas prašymas „Dėl parengto detaliojo plano derinimo Nuolatinėje statybos komisijoje“. Urbanistikos ir architektūros skyrius vadovaudamasis [...] 2014-04-28 prašymu, pateiktu Kauno miesto merui piliečių priėmimo metu, dėl rengiamo detaliojo plano adresu [...], pateikė šio detaliojo plano sprendinius Savivaldybės tarybos kolegijai su tikslu apsvarstyti galimybę rasti optimalų sprendimą. Savivaldybės tarybos 2014-06-03 kolegijos posėdyje Nr. CP-7 buvo susipažinta su informacija ir nutarta siūlyti išlaikyti atstumus bei pakartotinai teikti Kolegijai su pastabomis.

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas „Dėl žemės sklypo, [...], detaliojo teritorijų planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perdavimo sutarties sudarymo su B“ parengtas 2013-06-05 Nr. A-1722. Planavimo sąlygų sąvadas detaliojo planavimo dokumentui rengti išduotas 2013-08-26 Nr. S-8795. Planavimo tikslas – žemės sklypo, [...], naudojimo pobūdžio, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo, bei statybos reglamento nustatymas, neprieštaraujant Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams, nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties. Žemės sklypo, [...], naudojimo būdo keitimas atitinka Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrąjį planą, patvirtintą 2014-04-10 Nr. T-209. Detaliojo plano organizatorius – B. Detaliojo plano organizatoriai statybos leidimui gauti privalės parengti statinio projektą, nepažeidžiant trečiųjų asmenų teisėtų lūkesčių ir atitinkantį statybos normas bei teisės aktus.

Prie daugiabučio namo, [...], nėra suformuoto ir Nekilnojamojo turto registre įregistruoto žemės sklypo. **Vadovaujantis Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių nustatyta tvarka daugiabučio namo savininkai turi teisę formuoti žemės sklypą prie daugiabučio namo, adresu [...], ir sudaryti žemės nuomos sutartį.**

[...]

Jeigu nesutinkate su Savivaldybės administracijos sprendimu, galite jį skųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

7. Inspekcijos pateiktais duomenimis:

„[...] Detaliojo plano rengimo metu viešo svarstymo procedūras reglamentavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 patvirtinti Visuomenės informavimo ir dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatai (toliau – Nuostatai).

Patikrinus pateiktą detaliojo plano dokumentaciją nustatyta: informacija apie pradedamą rengti detalųjį planą, jo tikslus, planavimo organizatoriaus ir rengėjo adresus, jų telefonus buvo paskelbta 2013-09-28 Kauno miesto laikraštyje „F“, 2013-09-25 Savivaldybės internetiniame puslapyje, 2013-10-08 planuojamoje teritorijoje įrengtame stende, 2013-09-25 išsiųstas prašymas akcinei bendrovei „F“, paskelbti informaciją (skelbimų lentose) [...], gyventojams per 3 dienas nuo informuojamo rašto gavimo dienos, 2013-09-25 planuojamos teritorijos gretimo įregistruoto žemės sklypo nekilnojamojo turto savininkai bei naudotojai buvo informuoti apie pradedamą rengti teritorijų planavimo dokumentą registruotais laiškais.

Informacija apie bendrąją tvarką parengtą detalųjį planą, jo rengimo tikslus, terminą, pasiūlymų ir pastabų teikimo tvarką, laiką, kurio metu galima susipažinti su parengtu projektu, viešos ekspozicijos bei viešo susirinkimo vietą ir laiką, planavimo organizatorius bei plano rengėjas paskelbė 2013-11-16 Kauno miesto laikraštyje „F“, 2013-11-14 Savivaldybės internetiniame puslapyje, 2013-11-18 prie planuojamos teritorijos įrengtame stende, 2013-11-14 Dainavos seniūnijai išsiųstas prašymas paskelbti informacinį pranešimą dėl Detaliojo plano skelbimų lentoje, 2013-11-14 išsiųstas prašymas akcinei bendrovei „F“, paskelbti informaciją (skelbimų lentose) [...], namo gyventojams per 3 dienas nuo informuojamo rašto gavimo dienos, 2013-11-14 planuojamos teritorijos gretimo įregistruoto žemės sklypo nekilnojamojo turto savininkai bei naudotojai buvo informuoti apie parengtą teritorijų planavimo dokumentą registruotais laiškais.

Vieša projekto ekspozicija vyko nuo 2013-12-17 iki 2014-01-04 Dainavos seniūnijoje, V. Krėvės pr. 41A, Kaune. Viešo svarstymo su visuomene susirinkimas įvyko 2014-01-07, 10 val. Dainavos seniūnijos patalpose, V. Krėvės pr. 41A, Kaune. **Susirinkime dalyvavo [...] gyventojai (G, M, N, M, P, R, X, T), detaliojo plano rengėjai, detaliojo plano organizatorių įgaliotas atstovas bei kiti suinteresuoti asmenys. [...], gyventojai išsakė savo prieštaravimus žodžiu ir pateikė penkis raštiškus pasiūlymus – pretenzijas, į kurias organizatorius atsakė 2014-01-20 raštu.**

Vadovaujantis pateikta medžiaga negalima teigti, kad [...], gyventojai „atsitiktinai“ sužinojo apie gretimame žemės sklype, [...], rengiamą detalųjį planą ir numatytą svarstymą su visuomene.

Patikrinus pateiktą medžiagą, susijusią su detaliojo plano viešumą užtikrinančiomis procedūromis, viešumą užtikrinančių procedūrų pažeidimų nenustatyta.

Nuostatų 24.4 punkte nurodyta, kad planavimo organizatorius tuo atveju, kai kaimyniniame sklype yra daugiabutis namas, raštu informuoja daugiabučio namo savininkų bendrijos pirmininką ir/ar bendrijos valdybą ar daugiabučio namo patalpų savininkų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotą atstovą, ar butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratorių, paskelbia šią informaciją (skelbimų lentose) namo gyventojams. 2013-09-25 ir 2013-11-14 buvo išsiųsti informaciniai pranešimai AB „F“ dėl žemės sklypo, [...], detaliojo plano rengimo ir viešų procedūrų. [...].“

8. Žemės sklypo, [...] (kadastrinio Nr. [...]), detalusis planas buvo patvirtintas Inspekcijos viršininko pavaduotojo 2015-03-17 potvarkiu Nr. TT-4 „Dėl detaliojo plano tvirtinimo, kai savivaldybės taryba arba savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos pavedimu detaliojo plano per nustatytą terminą nepatvirtino“.

9. Žemės sklypo prie daugiabučio gyvenamojo namo formavimo klausimą Seimo kontrolierius analizavo 2014 metais:

9.1. Seimo kontrolierius, išnagrinėjęs vieno daugiabučio gyvenamojo namo savininkų

bendrijos skundą dėl nesprenžiamo namo eksploatacijai reikalingo žemės sklypo suformavimo klausimo, 2014-03-24 pažymoje Nr. 4D-2012/2-1265 „Dėl X skundo prieš Palangos miesto savivaldybės administraciją“ konstatavo:

„[...]

53. Atsižvelgiant į Bendrijos pretenziją dėl nesprenžiamo namo eksploatacijai reikalingo žemės sklypo suformavimo klausimo, pažymėtina, kad pagal nuo 2014-01-01 įsigaliojusias pakeisto Teritorijų planavimo įstatymo nuostatas, **savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai rengiami savivaldybės lėšomis.**“

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės politiką teritorijų planavimo klausimais formuoja, jos įgyvendinimą organizuoja ir kontroliuoja Aplinkos ministerija, Seimo kontrolierius kreipėsi į šią instituciją, prašydamas pateikti išvadas:

„59.1.1. ar pagal galiojančias teisės aktų, reglamentuojančių teritorijų planavimą, nuostatas, savivaldybės turi pareigą inicijuoti ir užtikrinti žemės sklypų daugiabučių namų eksploatacijai suformavimą, šių darbų finansavimą;

59.1.2. jei pagal galiojančią teisinę reglamentavimą, savivaldybės nėra įpareigosotos inicijuoti ir užtikrinti žemės sklypų daugiabučių namų eksploatacijai suformavimo klausimų sprendimą, šių darbų finansavimą, kokiais atvejais taikytina nuo 2014-01-01 įsigaliojusi Teritorijų planavimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies nuostata dėl savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo savivaldybės lėšomis; [...].“;

9.2. Lietuvos Respublikos aplinkos viceministrės Daivos Matonienės **2014-04-02** rašte Nr. (14-3)-D8-2577 Seimo kontrolieriui pažymėta:

„[...]

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnyje nurodytos savarankiškosios (Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos, Teritorijų planavimas – viena šių funkcijų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – Teritorijų planavimo įstatymas) 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius. Vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose (detaliuosiuose planuose ir savivaldybės dalies bendruosiuose planuose, jei jie rengiami masteliu M 1:2 000) nustatomas teritorijos naudojimo reglamentas. Teritorijų planavimo įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad galimos žemės sklypų ribos ir (ar) žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo principai yra teritorijos naudojimo reglamento sudėtinė dalis. Savivaldybės, organizuodamos vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimą planavimo darbų programoje gali numatyti žemės sklypų daugiabučių gyvenamųjų namų eksploatavimui suformavimą. Pagal teritorijų planavimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies nuostatas savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai rengiami savivaldybės lėšomis, jeigu kiti Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato kitaip arba jeigu dėl vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo finansavimo susitariama kitaip pagal planavimo iniciatoriaus ir savivaldybės tarpusavio sutartį, taip pat teritorijų planavimo dokumentų rengimas gali būti finansuojamas iš Europos Sąjungos lėšų.

Žemės sklypai daugiabučių gyvenamųjų namų eksploatavimui gali būti formuojami rengiant žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus, kurie nėra teritorijų planavimo dokumentai, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (toliau – Žemės įstatymas) 37 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad žemėtvarkos planavimo dokumentų sistemą sudaro specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentai ir žemės valdos projektai. **Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai priskiriami žemės valdos projektams.** Žemės įstatymo 40 straipsnyje nurodyta, kokiais atvejais **rengiami žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai:**

„3) **kai formuojami žemės sklypai esamiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą tiesioginę jų paskirtį.**

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-01-02 įsakymu Nr. 3D-1/D1-1 patvirtintų Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų

rengimo ir įgyvendinimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 12 dalyje nurodyta, kad **projektų rengimą organizuoja šie organizatoriai:**

„[...]

12.2. miestų ir miestelių teritorijose – **savivaldybės administracijos direktorius.**“

Taisyklių 13 dalyje numatyta, kad projektų rengimo inicijavimo teisę turi organizatorius ir subjektai (iniciatoriai), tarp kurių yra:

„13.1. valstybinės žemės patikėtiniai;

13.2. statinių, prie kurių formuojami žemės sklypai, savininkai;

13.3. pastatų bendrojo naudojimo objektų valdytojai; [...].“

Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai finansuojami jų rengimą inicijavusio asmens lėšomis.

Atsizvelgdami į išdėstytas nuostatas, pagal kompetenciją teikiame išvadas:

1. pagal galiojantį teisinį reguliavimą savivaldybės nėra įpareigos organizuoti žemės sklypų formavimą daugiabučių gyvenamųjų namų eksploatavimui, bet Teritorijų planavimo įstatymas ir Žemės įstatymas tą leidžia daryti rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus arba žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus;

2. Teritorijų planavimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies nuostata dėl savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo savivaldybės lėšomis taikoma rengiant savivaldybių bendruosius planus ir savivaldybės lygmens specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus. [...].“

10. Tyrimo metu buvo gauta informacija, susijusi su restorano „A“ veiklos metu keliamo triukšmo valdymu ir licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais šiame restorane:

10.1. **2014-06-13** tuomečio Savivaldybės administracijos direktoriaus Dainiaus Ratkelio rašte Nr. (33.195)R-3742, X, kopiją teikiant Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, pažymėta:

„Informuojame Jus, kad Savivaldybės administracija išnagrinėjo Jūsų pareiškimą dėl [...] restorano „A“ galimai keliamo triukšmo.

[...]

Informuojame, kad **Savivaldybės administracija per paskutinius metus nėra gavusi nusiskundimų dėl restorano „A“ veiklos metu galimai keliamo triukšmo.** Savivaldybės administracija, išnagrinėjusi pareiškime išdėstytas aplinkybes, **atliks triukšmo prevencijos kontrolę minėtu adresu. Triukšmo prevencijos kontrolės metu pasitvirtinus pareiškime nurodytoms aplinkybėms, restorano „A“ administracijai bus pradėta administracinės bylos teiseną.**

Jeigu nesutinkate su Savivaldybės administracijos sprendimu, galite jį skųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“;

10.2. Savivaldybės administracija Seimo kontrolieriui pažymėjo:

„Teisės aktais nėra nustatytas viešo maitinimo įstaigų (t. y. kavinių, restoranų, barų ir t. t.) darbo laikas. Taip pat informuojame, kad tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys vykdydami veiklą Kauno mieste, privalo laikytis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo ir Triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2013-02-28 sprendimu Nr. T-95 „Dėl triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“ nuostatų bei nepažeisti Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymu Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo.

[...] Savivaldybės administracija yra gavusi ir dokumentų registracijos žurnale užregistravusi (2015-02-20 data, registracijos numeris 29-1-307) Kauno visuomenės sveikatos centro 2015-02-18 raštą Nr. 2-738-7(15.24), kuriuo suteikta informacija apie 2014-07-20 ir 2014-08-23 atliktus restorano „A“ keliamo akustinio (muzikinio) triukšmo matavimus restoranui vykdant veiklą ir sklindant muzikiniam triukšmui.“;

10.3. Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kauno miesto Dainavos policijos komisariato Viešosios policijos skyriaus Girstupio policijos nuovados viršininko Erlando Stanionio **2015-02-23** rašte Nr. 20S-34320 Savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyriaus vedėjai pažymėta:

„Pranešame, kad išanalizavus duomenis policijos informacinėje sistemoje, paaiškėjo, kad **nuo 2010-01-01** joje užfiksuoti **29 pranešimai, susiję su galimais viešosios tvarkos pažeidimais prie restorano „A“, adresu [...]. 10 iš jų apie anksčiau patirtus kūno sužalojimus; 6 iš jų apie triukšmą, konfliktus, kilusius viešojoje vietoje; 4 dėl muštynių; 1 dėl plėšimo; 1 dėl turto sunaikinimo; 7 dėl kitų viešosios tvarkos pažeidimų.** Policijos informacinėje sistemoje neatsispindi, kad apie šiuos įvykius praneštų aplinkinių namų gyventojai ar bendruomenės nariai.“;

10.4. **2015-03-18** tuomečio Kauno visuomenės sveikatos centro direktoriaus Gintauto Klingio raštu Nr. 2-1212-7(15.24) Seimo kontrolierius buvo informuotas:

„[...] Gavus skundą dėl restorano „A“ stacionarių šaltinių keliamo triukšmo (muzikinio triukšmo), buvo **organizuoti triukšmo matavimai**. Triukšmo matavimai atlikti iš anksto su pareiškėju suderintu laiku (kadangi triukšmo lygiai matuojami gyvenamojoje aplinkoje ir gyvenamosiose patalpose). **Matavimus atliko Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija pagal nustatytas metodikas. Atlikus triukšmo lygių matavimus, nustatyta, kad triukšmo lygiai viršyti gyvenamojoje aplinkoje (prie daugiabučio namo pastato), gyvenamosiose patalpose triukšmo lygiai nebuvo viršyti.** Apie skundo tyrimą ir išvadas pareiškėjas buvo informuotas raštu.

[...]

Restorano „A“ Stacionarių triukšmo šaltinių skleidžiamo triukšmo matavimai buvo atlikti du kartus: Su pareiškėju suderintu laiku **2014-07-20** 00.40 val. gyvenamojoje aplinkoje buvo atlikti triukšmo lygių ir anglies monoksido matavimai. Pareiškėjo prašymu, triukšmo matavimai atlikti dviejuose butuose bei daugiabučio namo prieigose. Patikrinimo metu restoranas veiklą vykdė, iš restorano sklido muzikinis triukšmas. Prie restorano kartas nuo karto privažiudavo privatūs ir taksi automobiliai. Nustatyta, kad restoranui „A“ vykdant veiklą ir sklindant muzikiniam triukšmui, kuris vertintas kaip pastovus triukšmas, triukšmo lygiai gyvenamosiose patalpose (miegamuosiuose kambariuose) nebuvo viršyti (išmatuotas ekvivalentinis garso slėgio lygis siekė 25,2 ir 27,9 dBA, norma iki 35 dBA). **Gyvenamojoje aplinkoje (lauke prie daugiabučio namo pastato) triukšmo lygiai viršijo leistinus dydžius 5,2 dBA (išmatuotas ekvivalentinis garso slėgio lygis siekė 50,2 dBA, leidžiama iki 45 dBA).** Po patikrinimo apie gautų tyrimų rezultatus pareiškėjas informuotas raštu. **Įmonės atsakingam asmeniui už nustatytus viršijimus taikyta administracinė atsakomybė. Pakartotinai atlikus matavimus 2014-08-23 1.00 val., nustatytas ekvivalentinis garso slėgio lygis siekė 49,1 dBA (norma iki 45 dBA).** Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad pastatui, kuriame vykdoma ūkinė komercinė veikla, statybos leidimas išduotas iki higienos normos PIN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau – HN 33:2011), įsigaliojimo datos (2011-11-01), vadovaujantis šios normos 9 punktu, yra leistina iki 2016-11-01 viršyti leistinus triukšmo dydžius iki 10-ies dBA gyvenamųjų pastatų aplinkoje, nurodytoje HN 33:2011 I lentelės 4 punkte. Patikslinus, kad pastatui statybos leidimas išduotas iki 2011-11-01, **administracinė atsakomybė už triukšmo lygių viršijimą restoranui „A“ galės būti taikoma tik po 2016-11-01.** [...].“

11. Dėl galimybės vykdyti prekybą alkoholiniais gėrimais restorane „A“ Savivaldybės administracija Seimo kontrolierių informavo:

„[...] Restorane „A“, [...], veiklą vykdo UAB „Y“ (įmonės kodas 135035396). **Licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais** (toliau – Licencija) **restorane „A“, UAB „Y“** pateikus visus reikiamus dokumentus Licencijai gauti, **išduota Savivaldybės administracijos direktoriaus 2007-09-12** įsakymu Nr. A-3062.

Savivaldybės administracija, tirdama 2015-02-03 Vaiko teisių apsaugos kontrolierės persiūtą [...], gyvenančių gyventojų skundą dėl restorano „A“ (UAB „Y“, [...]), 2015-02-11 raštu Nr. 29-2-92 kreipėsi į Kauno apskrities vyriausiąją policijos komisariatą, 2015-02-11 raštu Nr. 29-2-91

kreipėsi į Kauno visuomenės sveikatos centrą ir 2015-02-02 raštu Nr. 29-4-58 kreipėsi į Dainavos seniūniją dėl gyventojų skunde nurodytų aplinkybių ir nuomonės dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo iki 22 val. restorane „A“.

[...]

Kadangi nei Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, nei Kauno visuomenės sveikatos centras, nei Dainavos seniūnija dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo restorane „A“ siūlymų nepateikė, todėl rengti Kauno miesto tarybos sprendimo projektą dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo restorane „A“ nėra juridinio pagrindo.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

12. Pagal **Lietuvos Respublikos Konstitucijos** nuostatas:

5 straipsnio 3 dalis:

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

13. Pagal **Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo** nuostatas:

22 straipsnis. Teisė paduoti skundą (prašymą)

„1. Skundą (prašymą) dėl viešojo administravimo subjekto priimto administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) turi teisę paduoti asmenys, taip pat kiti viešojo administravimo subjektai, įskaitant valstybės ir savivaldybių viešojo administravimo tarnautojus, pareigūnus ir įstaigų vadovus, kai jie mano, kad jų teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti.“

14. Pagal **Lietuvos Respublikos žemės įstatymo** nuostatas:

40 straipsnis. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai

„1. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai rengiami šiais atvejais:

[...]

3) kai formuojami žemės sklypai esamiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį;

[...]

2. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą organizuoja savivaldybių administracijos arba Nacionalinė žemės tarnyba.

3. Teisę inicijuoti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą turi valstybinės žemės patikėtiniai, statinių, prie kurių formuojami žemės sklypai, savininkai, pastatų bendrojo naudojimo objektų valdytojai, privačios žemės savininkai arba valstybinės žemės naudotojai, valstybės ar savivaldybių institucijos ir kiti asmenys, pageidaujantys ir turintys teisę įsigyti nuosavybėn ar nuomoti valstybinės žemės sklypus ne aukciono tvarka arba juos valdyti patikėjimo teise.

4. Asmenys, turintys teisę inicijuoti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą, prašymus leisti rengti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus pateikia:

[...]

2) savivaldybės administracijai, kai žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus pageidaujama rengti miestų ir miestelių teritorijose.“

15. Pagal **Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo** nuostatas:

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

35) savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas; [...].“

16. Pagal **Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo** nuostatas:

18 straipsnio 9 dalis

„9. Savivaldybių tarybos, siekdamos užtikrinti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą ir įvertinusios prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, asociacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, turi teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.“

17. Pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-10-04 įsakymu Nr. 3D-542/D1-513 patvirtintų **Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių** nuostatas:

„1. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų (toliau – Projektas) rengimo, finansavimo, viešinimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarką, taip pat atvejus ir tvarką, kai žemės sklypai pertvarkomi nerengiant Projekto.

2. Projektas yra žemėtvarkos planavimo dokumentas, priskiriamas žemės valdos projektams. Projekto sprendiniai negali prieštarauti kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams ir kitiems teisės aktams, tarp jų teritorijų planavimo normų ir statybos techninių reglamentų reikalavimams, darantiems įtaką Projekto sprendiniams. Projektas rengiamas šiais atvejais:

[...]

2.4. kai formuojami žemės sklypai esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį;

[...]

12. Projektų rengimą organizuoja šie organizatoriai (toliau – organizatorius):

[...]

12.2. miestų ir miestelių teritorijose – savivaldybės administracijos direktorius.

13. Projektų rengimo inicijavimo teisę turi organizatorius ir šie subjektai (toliau – iniciatoriai):

13.1. valstybinės žemės patikėtiniai;

13.2. statinių, prie kurių formuojami žemės sklypai, savininkai;

13.3. pastatų bendrojo naudojimo objektų valdytojai;

13.4. privačios žemės savininkai;

[...]

14. Projekto rengimas finansuojamas:

14.1. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-02-15 nutarimo Nr. 241 „Dėl Asmenų lėšomis atliekamų valstybinės žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo darbų ir žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo darbų apmokėjimo taisyklių“ [...] nustatyta tvarka ir atvejais formuojant valstybinės žemės sklypus;

14.2. kitais atvejais – Projekto rengimą inicijavusio asmens lėšomis.

19. Iniciatoriai, nurodyti Taisyklių 13.1–13.10 punktuose, prašymą organizuoti Projekto rengimą pateikia raštu užpildydami Taisyklių 1 priede nurodytą prašymo formą arba užpildydami elektroninę prašymo formą ŽPDRIS:

[...]

19.2. savivaldybės administracijos direktoriui, kai Projektą pageidaujama rengti miesto ar miestelio teritorijoje. [...]“

18. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-02-15 nutarimo Nr. 241 „Dėl Asmenų lėšomis atliekamų valstybinės žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo darbų ir žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo darbų apmokėjimo taisyklių“ nuostatas:

„[...]

2. Nustatyti, kad:

[...]

2.6. Valstybinės žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo darbai atliekami asmenų, naudojančių arba pageidaujančių įsigyti valstybinės žemės sklypus ar norinčių naudotis šiais žemės sklypais, lėšomis, išskyrus atvejus, kai valstybinės žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekte formuojamas žemės sklypas, numatomas parduoti ar išnuomoti aukcione, projektuojami žemės sklypai piliečių nuosavybės teisėms atkurti, taip pat naudojamo valstybinės žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektas rengiamas nuomotojo ar panaudos davėjo iniciatyva.“

19. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-07-09 įsakymu Nr. 349 patvirtintų **Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų** (2012-06-25 įsakymo Nr. D1-530 redakcija) reikalavimus:

„[...]

10. Inspekcijos veiklos tikslai:

10.1. **užtikrinti, kad teritorijų planavimas būtų vykdomas teisėtai;**

Vietos savivaldos institucijų teisės aktų nuostatos

20. Pagal Savivaldybės tarybos 2013-02-28 sprendimu Nr. T-95 patvirtintų **Triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklių** nuostatas:

„1. Triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymu, Valstybine triukšmo prevencijos veiksmų 2007–2013 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-06-06 nutarimu Nr. 564 „Dėl Valstybinės triukšmo prevencijos veiksmų 2007–2013 metų programos patvirtinimo“[...], ir Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymu Nr. V-604.

2. Taisyklės nustato triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose teisinius pagrindus, triukšmo valdymo subjektų teises, pareigas ir triukšmo kontrolės tvarką.

3. Taisyklių tikslas – reglamentuoti veiklos, kurią vykdančios viešosiose vietose skleidžiamas triukšmas, valdymą siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo neigiamo triukšmo poveikio.

[...]

8. Triukšmo šaltinio matavimus atlieka akredituotos įstaigos. Triukšmo šaltinių skleidžiamo triukšmo matavimai atliekami standartizacijos norminių dokumentų nustatyta tvarka. Savivaldybės administracija turi teisę reikalauti, kad triukšmo šaltinių valdytojas organizuotų keliamo triukšmo matavimus pagal šalyje galiojančius teisės aktus.

[...]

13. Triukšmo šaltinių valdytojai privalo laikytis teisės aktuose nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojami triukšmo šaltiniai jų neviršytų.

[...]

17. Savivaldybės administracijos ar Kauno visuomenės sveikatos centro raštišku reikalavimu triukšmo šaltinio valdytojai privalo tikslinti ir keisti triukšmo prevencijos priemonių planus ir juos įgyvendinti, tikslinti ir keisti triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką.

[...]

29. Laisvalaikio triukšmo kontrolė:

29.1. Savivaldybės administracijai pateikus rašytinę ar žodinę informaciją apie laisvalaikio (kavinių, barų, restoranų, klubų, viešbučių ir kt.) triukšmą, Viešosios tvarkos skyrius inicijuoja tyrimą informacijos pagrįstumui nustatyti.

29.2. Viešosios tvarkos skyrius nustatęs, kad informacija pagrįsta, persiunčia ją Sveikatos apsaugos skyriui, kuris reikalauja, kad triukšmo šaltinių valdytojas taikytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką, ir nustato reikalavimo įvykdymo terminą.

29.3. Jeigu per nustatytą terminą Sveikatos apsaugos skyriaus reikalavimas neįvykdomas, Viešosios tvarkos skyrius pradeda administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną dėl šių taisyklių pažeidimo.

29.4. Jeigu įsigaliojus nutarimui administracinio teisės pažeidimo byloje dėl šių taisyklių pažeidimo, triukšmo šaltinio valdytojas neįvykdo šių taisyklių 29.2 punkte nurodytų reikalavimų, Sveikatos apsaugos skyrius rengia Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą dėl laikino stacionarių triukšmo šaltinių veiklos apribojimo ar kitų triukšmo mažinimo priemonių taikymo ir derina jį su Kauno visuomenės sveikatos centru.

29.5. Jeigu triukšmo šaltinio valdytojas prekiauja alkoholiniais gėrimais ir nevykdo Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą ar taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones, Kauno miesto savivaldybės administracijos Licencijų ir paslaugų skyrius rengia Tarybos sprendimo dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo projektą Sveikatos apsaugos skyriaus teikimu.“

Teismų praktika

21. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] **Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime ir 2004-11-05 išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...]** (Konstitucinio Teismo 1999-05-11 nutarimas, 2004-11-05 išvada) [...]“

Išvados

22. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, išvadas tikslinga pateikti, išskiriant šiuos klausimus:

22.1. dėl žemės sklypo, [...], privatizavimo;

22.2. dėl teritorijų planavimo;

22.3. dėl žemės sklypo daugiabučio namo, [...], eksploatavimui formavimo;

22.4. dėl triukšmo valdymo kontrolės;

22.5. dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su prekybos alkoholiniais gėrimais restorane „A“ laiko apribojimu.

Dėl žemės sklypo, [...], privatizavimo

23. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su žemės sklypo, [...], suformavimu ir privatizavimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

23.1. Kauno apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokurorė, išnagrinėjusi žemės sklypo, [...], privatizavimo aplinkybes, konstatavo, kad teisės aktų reikalavimai nebuvo pažeisti, todėl atsisakė taikyti viešojo intereso gynimo priemones (žr. pažymos 5.1 punktą);

23.2. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroras, išnagrinėjęs skundą dėl Kauno apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokurorės nutarimo, paliko jį nepakeistą (žr. pažymos 5.2 punktą);

23.3. Pareiškėjams buvo išaiškinta Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro nutarimo teisėtumo ginčijimo teismui galimybė (žr. pažymos 5.2 punktą).

24. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir 17 straipsnio 4 dalį, paaiškėjus, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, skundo tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, kad **prokurorų nutarimų, kuriuose pasisakyta dėl žemės sklypo, [...],**

privatizavimo teisėtumo vertinimas yra teismo nagrinėjimo objektas (žr. pažymos 5 punktą), **o ne Seimo kontrolieriaus kompetencija**, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **šios Pareiškėjų skundo dalies tyrimas nutrauktinas**.

Dėl teritorijų planavimo

25. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su Pareiškėjų skunde nurodytu detaliuoju planavimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

25.1. Prieš teikiant tvirtinti detalią teritorijų planavimo dokumentus, jų sprendiniai turi būti nustatyta tvarka apsvarstyti, suderinti bei patikrinti valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiose institucijose. Teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija (žr. pažymos 19 punktą). Inspekcijos pateiktais duomenimis, patikrinus pateiktą medžiagą, susijusią su žemės sklypo, [...], detalią planą viešumą užtikrinančiomis procedūromis, pažeidimų nenustatyta (žr. pažymos 7 punktą);

25.2. Pareiškėjų pretenzijų dėl galimų pažeidimų detalią planą svarstymo su visuomene metu pagrindas buvo nagrinėjamas Kauno apygardos prokuratūroje. Konstatuota, kad gyvenamojo namo, [...], gyventojai nepatenka į Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatytą asmenų sąrašą, kuriems privaloma raštu pranešti apie žemės sklypų planavimo dokumentų rengimo pradžią ir planavimo tikslus; teisinio pagrindo inicijuoti viešojo intereso gynimo klausimo sprendimą nėra (žr. pažymos 5 punktą);

25.3. Pareiškėjų skunde nurodytoje teritorijoje detalią planą buvo patvirtintas 2015-03-17 Inspekcijos viršininko pavaduotojo potvarkiu (žr. pažymos 8 punktą). Duomenų apie šio potvarkio panaikinimą tyrimo metu nebuvo gauta.

26. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir 17 straipsnio 4 dalį, paaiškėjus, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje, skundo tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, kad **sprendimas dėl žemės sklypo, [...], detalią planą patvirtinimo laikytinas administraciniu aktu, kurio teisėtumas ginčytinas teismo tvarka** (žr. pažymos 13 punktą), vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **šios Pareiškėjų skundo dalies tyrimas nutrauktinas**.

Dėl žemės sklypo daugiabučio namo, [...], eksploatavimui neformavimo

27. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su žemės sklypo daugiabučio namo, [...], eksploatavimui neformavimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

27.1. Žemės sklypas daugiabučio gyvenamojo namo, [...], eksploatavimui nesuformuotas (žr. pažymos 4.3 punktą);

27.2. Vadovaujantis Aplinkos ministerijos išreikšta pozicija, savivaldybės nėra įpareigotos organizuoti žemės sklypų formavimą daugiabučių gyvenamųjų namų eksploatavimui (žr. pažymos 9.2 punktą);

27.3. Pareiškėjai turi teisę inicijuoti žemės sklypo suformavimo klausimo sprendimą, vadovaujantis Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių nuostatomis (žr. pažymos 14 ir 17 punktus). Apie tai Pareiškėjai buvo informuoti 2014 metais Savivaldybės administracijos raštu (žr. pažymos 6 punktą).

28. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, **darytina išvada, kad nėra teisinio pagrindo konstatuoti Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmuose vilkinimą formuoti žemės sklypą daugiabučio namo, [...], eksploatavimui**. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, **ši Pareiškėjų skundo dalis atmetina**.

Dėl triukšmo valdymo kontrolės

29. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją dėl restorano „A“ veiklos metu keliamo triukšmo, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

29.1. Triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas yra viena iš savivaldybių funkcijų (žr. pažymos 15 punktą);

29.2. **Policijos informacinės sistemos duomenimis, nuo 2010 iki 2015 metų buvo fiksuoti 29 pranešimai, susiję su galimais viešosios tvarkos pažeidimais prie restorano „A“; šeši iš jų – pranešimai apie triukšmą** (žr. pažymos 10.3 punktą);

29.3. Savivaldybės administracijoje 2014 metais gavus daugiabučio namo, [...], gyventojų skundą, buvo žadėta inicijuoti tyrimą dėl restorano „A“ veiklos metu galimai keliamo triukšmo (žr. pažymos 10.1 punktą);

29.4. Restorano „A“ stacionarių triukšmo šaltinių skleidžiamo triukšmo matavimai buvo atlikti du kartus. Pareiškėjų teiginiai dėl restorano „A“ veiklos metu galimai keliamo triukšmo iš dalies pasitvirtino – **Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija, remdamasi atliktais matavimais, nustatė triukšmo lygių viršijimą gyvenamojoje aplinkoje (prie daugiabučio namo pastato)** (žr. pažymos 10.4 punktą). Tačiau **Kauno visuomenės sveikatos centras pažymėjo, kad administracinė atsakomybė už triukšmo lygių viršijimą restoranui „A“ galės būti taikoma tik po 2016-11-01, atsižvelgiant į statybos leidimo išdavimo datą**;

29.5. Triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklės įpareigoja triukšmo šaltinių valdytojus laikytis teisės aktuose nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojami triukšmo šaltiniai jų neviršytų (žr. pažymos 20 punktą). Nustačius, kad informacija apie kavinių, restoranų, barų, klubų veiklos metu keliamą triukšmą yra pagrįsta, teikiama reikalavimai taikyti triukšmo mažinimo priemones, kurių nevykdant gali būti keliamas klausimas ir dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo nustatymo tokiam triukšmo šaltinio valdytojui.

30. Apibendrinant tyrimo metu gautą informaciją, **darytina išvada, kad restorano „A“ veiklos metu keliamo triukšmo problema neišspręsta**, todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši Pareiškėjų skundo dalis pripažintina pagrįsta**.

31. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **Savivaldybės administracijos direktoriui tikslinga siūlyti spręsti klausimą dėl galimybės inicijuoti ir atlikti patikrinimą dėl restorano „A“, [...], veiklos metu keliamo triukšmo, o nustačius pažeidimus, užtikrinti triukšmo valdymo kontrolės funkcijos įgyvendinimą**.

Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su prekybos alkoholiniais gėrimais restorane „A“ laiko apribojimu

32. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su Savivaldybės administracijos veiksmais, sprendžiant klausimus, susijusius su prekybos alkoholiniais gėrimais restorane „A“ laiko apribojimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

32.1. Pareiškėjai kaip vieną iš problemų Seimo kontrolieriui yra nurodę Savivaldybės administracijos pareigūnų neveiklumą, nesprendžiant sąlygų neblaiviems restorano „A“ klientams naktimis triukšmauti pašalinimo (žr. pažymos 2.1 punktą);

32.2. Savivaldybių tarybos, siekdamos užtikrinti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą, turi teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais (žr. pažymos 16 punktą). Tai savivaldybių tarybos gali daryti, įvertinusios prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendruomenių ar jų atstovų nuomonę;

32.3. Licencija verstis mažmenine alkoholinių gėrimų prekyba restoranui „A“ buvo išduota 2007 metais (žr. pažymos 11 punktą);

32.4. Policijos informacinės sistemos duomenys rodo, kad buvo fiksuoti pranešimai, susiję su **galimais viešosios tvarkos pažeidimais prie restorano „A“** (žr. pažymos 10.3 punktą);

32.5. **Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija, remdamasi atliktais matavimais, nustatė triukšmo lygių viršijimą gyvenamojoje aplinkoje (prie daugiabučio namo pastato)** (žr. pažymos 10.4 punktą);

32.6. Nors Savivaldybės administracijos pareigūnai, gavo policijos ir Kauno visuomenės sveikatos centro informaciją, susijusią su pranešimais apie viešosios tvarkos prie restorano „A“ pažeidimus ir triukšmo lygių gyvenamojoje aplinkoje viršijimą (žr. pažymos 33.4 ir 33.5 punktus), prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo restorane „A“ klausimo nesprendė, argumentuodama, kad tokių siūlymų nepateikė nei Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, nei Kauno visuomenės sveikatos centras, nei Dainavos seniūnija (žr. pažymos 11 punktą);

32.7. Prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo klausimo sprendimas yra tiesiogiai susijęs su kavinių, barų, restoranų klubų, viešbučių ir panašių įstaigų veiklos metu keliamo triukšmo valdymo kontrole – triukšmo šaltinio valdytojui nevykdant savivaldybės administracijos sprendimų taikyti triukšmo mažinimo priemones, Triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklėse numatyta sprendimo apriboti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką priėmimo galimybė (žr. pažymos 20 punktą).

33. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 21 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 12 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms. Valstybės tarnautojai privalo vadovautis teisės aktų nuostatomis.

34. Apibendrinant darytina išvada, kad **Savivaldybės administracijos argumentas, jog prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo restorane „A“ klausimas nespręstas, nes tokių siūlymų nepateikė Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas ir Dainavos seniūnija, formalus** (tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių, kad šios institucijos būtų išreiškusios savo poziciją prekybos alkoholiniais gėrimais apribojimo restorane „A“ klausimu) **ir nesiderina su atsakingo valdymo principu** (žr. pažymos 12, 21 ir 33 punktus). Todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Pareiškėjų skundas šioje dalyje pripažintinas pagrįstu.**

35. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **Savivaldybės administracijos direktoriui tikslinga siūlyti, priėmus sprendimą dėl šios pažymos 41.1.1 punkte pateiktos rekomendacijos, spręsti klausimą dėl galimybės inicijuoti prekybos alkoholiniais gėrimais restorane „A“, [...], laiko apribojimo svarstymą.**

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

36. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Pareiškėjų skundo dalies tyrimą dėl žemės sklypo, [...], privatizavimo nutraukti.**

37. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Pareiškėjų skundo dalies tyrimą dėl teritorijų planavimo nutraukti.**

38. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Pareiškėjų skundo dalį dėl žemės sklypo daugiabučio namo, [...], eksploatavimui neformavimo atmesti.**

39. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Pareiškėjų skundo dalį dėl triukšmo valdymo kontrolės pripažinti pagrįsta.**

40. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia Pareiškėjų skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su prekybos alkoholiniais gėrimais restorane „A“ laiko apribojimu, pripažinti pagrįsta.**

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

41. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:**

41.1. Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui:

41.1.1. Spręsti klausimą dėl galimybės inicijuoti ir atlikti patikrinimą dėl restorano „A“, [...], veiklos metu keliamo triukšmo, o nustačius pažeidimus, užtikrinti triukšmo valdymo kontrolės funkcijos įgyvendinimą;

41.1.2. Priėmus sprendimą dėl šios pažymos 41.1.1 punkte pateiktos rekomendacijos, spręsti klausimą dėl galimybės inicijuoti prekybos alkoholiniais gėrimais restorane „A“, [...], laiko apribojimo svarstymą.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių ir daugiabučio namo, [...], gyventojus (kontaktinis asmuo – X) raštu informuoti iki 2017-02-28.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas